

РЕШЕНИЕ

№ 377

гр. Пловдив, 18.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛОВДИВ, XIX СЪСТАВ, в публично заседание на деветнадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Галя Г. Костадинова

при участието на секретаря Боряна Д. Козова
като разгледа докладваното от Галя Г. Костадинова Търговско дело № 20215300900584 по описа за 2021 година

Предявени са искове по чл.422 от ГПК във вр. с чл.124 ал.1 от ГПК, чл. 430 ТЗ във вр. с чл.60 ал.2 от ЗКИ, чл.92 ЗЗД и чл.86 от ЗЗД.

Ищецът „Банка ДСК“ АД ЕИК 121830616 гр.София иска признаване за установено, че П. Д. В. ЕГН ***** с последен известен постоянен адрес ***, последен известен настоящ адрес ***, дължи по Договор за ипотечен кредит от 11.05.2015г. плащане на 133 487,14лв. главница, 7830,06лв. договорна лихва за периода 10.11.2019г. – 19.11.2020г., 43,55лв. обезщетение за забава /неустойка/ за периода 10.11.2019г. – 19.11.2021г., 185,40лв. законна лихва за периода 20.11.2020г. – 24.11.2021г., 120лв. такса изискуемост и 1166.98лв. такса застраховка обезпечение, за които се е снабдил със Заповед за изпълнение № 262526 от 15.12.2020г. по ч.гр.д. № 15540/2020 на РС - Пловдив.

Ангажира доказателства, претендира разноски.

Твърди, че на 11.05.2015г. страните сключват Договор за ипотечен кредит, по който предоставя в заем 148 00лв. за срок от 300 месеца. Кредитът е усвоен изцяло по разплащателна сметка на ответника. Обезпечен е с договорна ипотека върху два недвижими имота. Уговорен е годишен лихвен процент от 5.80 % и годишни разходи по кредита от 6.08 %.

Лихвеният процент е преференциален по пакет Частно банкиране на Банка ДСК АД. Сформира се от стойността на шестмесечния SOFIBOR от 1,181 и надбавка 4.619%. При нарушаване на условията правото на преференция се губи изцяло или частично, в резултат лихвеният процент се увеличава чрез увеличаване на надбавката, като максималната надбавка е 5.619%.

Кредитът се погасява на равни месечни вноски от по 935.55лв. по

погасителен план с падеж 10 – то число на месеца.

След сключване на договора лихвеният процент е изменян, в резултат на което е променен размера на месечната вноса, както следва: на 15.07.2015г. на 5.605% при вноса 916.96лв.; на 15.01.2016г. на 5.213 % при вноса 883.03лв.; на 15.07.2016г. на 4.95 % при вноса 861.05лв.; на 15.01.2017г. на 4.945 % при вноса 860.47лв.; на 15.07.2017г. на 4.887% при вноса 856.11лв.; на 15.01.2018г. на 4.782% при вноса 847.80лв. и на 10.04.2018г. на 5.782% при вноса 847.80лв.

От 10.04.2018г. губи право на преференциален лихвен процент поради преустановено ползване на пакета Частно банкиране и лихвата става на 15.01.2019г. 5.742% при вноса 924.28лв.; на 15.07.2019г. 5.732% при вноса 923.47лв.; на 15.01.2020г. 5.712% при вноса 922.15лв. и на 15.07.2020г. 5.692% при вноса 920.97лв.

За всяка промяна банката е изготвила и представила на ответника погасителен план.

При забавено изпълнение се дължи неустойка в размер договорния лихвен процент с надбавка 3 %.

Твърди неплащане на 12 месемни вноски с падежи от 10.12.2019г. до 10.11.2020г. от по 922.15лв. всяка, поради което банката е обявила вземането за предсрочно изискуемо с писмена покана до ответника, считано от 20.11.2020г.

Уточнява, че договорът за ипотечен кредит е финансова услуга и за него важат правилата на чл.144 от ЗЗП. Противопоставя критериите за липса на индивидуални уговорки по чл.146 ал.3 от ЗЗП и по аргумент за противното възразява, че макар и изготвен предварително, договорът е приет от ответника като до сключването му е разполагал с достатъчно време да се снабди с нужната информация. Няма данни ответникът да е отправял запитвания или да е подал жалби относно индивидуалното уговаряне, поради което счита клаузите да са приети при информиран избор.

Възразява, че липсва едностранно увеличаване на лихвения процент по договора по време, когато задълженията са изпълнявани редовно от ответника.

Възразява, че договорът съдържа обективно, ясно и пълно съществените условия по кредита. Страната е имала възможност да се запознае с тях при проявено желание и грижа към собствените си дела. Предложеното в писмен вид договорно съдържание е съставено на ясен и разбираем език. Потребителят е имал възможност да проучи всички клаузи на договора. Себестойността на договора е при прилагане на публично оповестени фактори, които, при проявена обичайна дължима грижа от ответника и съобразителност, същият е можел да прецени личните си икономически последици.

Договорът за кредит е възмезден договор. Неговата цена е уговорената лихва. Има два вида лихви – фиксирана и променлива. Променливата лихва се състои от два компонента – дадена стойност и надбавка, които са посочени в договора. Уговорена е преференция чрез ползване на пакет Частно банкиране, чието нарушаване води до отпадане на преференцията. Следователно това не е по преценка на банката, а поради неспазване

условията на договора.

Банката не е увеличила едностранно лихвата, поради което е безпредметно възражението за неравноправност на клаузите. Дори да има нищожност на клаузите за лихва, това не обосновава нищожност на целия договор.

Отнемане преимуществото на срока е субективно право на кредитора и преценката дали да го упражни и кога е изцяло негова. Предсрочната изискуемост настъпва при кумулативно наличие на обективни и субективни предпоставки – обективно неизпълнение на договора и волеизявление на кредитора за това. Когато волеизявлението достигне до длъжника, в този момент настъпва и предсрочната изискуемост. Няма изискване за съдържанието на волеизявлението на банката.

Ответникът чрез назначения в процеса особен представител не признава исковете. Възражава, че има качеството потребител на финансова услуга по пар.13 т.1 и т.12 от ДР на ЗЗП, защото получените средства са за финансиране на текущи потребление, а не за извършване на търговска или професионална дейност. Поради това възражава, че част от договорните клаузи и съответните такива от общите условия са нищожни като неравноправни.

Така клаузите за определяне на размера на годишната лихва: чл.7 и чл.7.1 от договора и чл.9.1 – чл.9.15 на ОУ: неразбираеми са, неясни са за обикновения потребител, защото използват неразбираеми термини на латинка абревиатура, не са индивидуално уговорени. Препращането към общите условия е общо, а не конкретно и точно. Предоставеното е право на кредитора за периодично определяне на лихвата и олихвяване с променлив лихвен процент, определен едностранно от кредитора, и това са неравноправни уговорки, защото е дадено право на преценка изцяло на банката, без да се посочи методика за промяната, или зависимост от външни фактори. Определянето на лихвения процент е по методика на банката, която е част от вътрешните ѝ правила, не е публично известна и достъпна, не е узната от кредитополучателя при подписване на договора. Клаузите са нищожни и защото формулират механизъм за формиране на лихвата без да е дадено правото на потребителя да се откаже от договора. Клаузите не са индивидуално уговорени, защото са част от стандартни, изготвени предварително, условия на банката и длъжникът не е имал възможност да влияе върху съдържанието им. Ответникът не е можел да повлияе на съдържанието им. На потребителя не е дадено право едностранно да измени условията и характеристиките на финансовата услуга.

Възражава за неравноправност на чл.21.2 и чл.22.1.1 от ОУ относно предсрочната изискуемост на кредита. Уговорката за настъпване на предсрочна изискуемост при забава в плащането над 90 дни и начисляване на санкционна лихва не съдържа конкретизация за размера на непогасената част от главницата и/или лихвата, при забавено плащане на които целият остатък от кредита става предсрочно изискуем. Правото на банката да превърне кредита в предсрочно изискуем при всяко едно неплащане в срок ѝ дава възможност да стори това дори при забава на незначителна с оглед интересите на кредитора част от дължими суми и това е във вреда на потребителя, защото нарушава изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на страните. Така в поканата до длъжника не са посочени по вид и размер просрочените

задължения и непогасената главница, която банката счита за предсрочно изискуема, липсва и определен срок за доброволно изпълнение за ответника на неплатените вноски. Нищожността на клаузите на ОУ обосновава, че изявлението на банката е неоснователно, не е породило правни последици и няма правно действие.

Нищожни са и уговорките за неустойка, защото олихвяването е с лихвен процент по нищожни клаузи на договора.

Има неравноправие на чл.13 и чл.15 от договора, защото с тези клаузи банката е нарушила общият принцип за добросъвестност. Те дават право на банката едностранно да изменя условията на договора чрез промяна на общите условия и тарифата за лихви, такси и комисионни, и оттук сама да определя дали услугата отговаря на посочените в договора условия като предоставя изключително право да тълкува клаузите на договора. Ответникът не е имал право да влияе на съдържанието им и право да иска промяна на договора, защото не е уговорено право за едностранно изменение на договора и на ОУ от потребителя на финансовата услуга. Ответникът не е имал възможност и право да влияе върху съдържанието на ОУ, да изрази становище по тях, поради което са нищожни.

Единствено банката е подготвила договора, тя е направила избор на клузите и на ОУ, което нарушава принципа на справедливост.

Твърди, че недобросъвестността при договарянето, която е довела до значително неравновесие между правата и задълженията на страните по договора, е самостоятелно основание за прогласяване на нищожността му.

С чл.15 на ОУ е дадено право на банката едностранно да променя и допълва ОУ, които стават неразделна част от договора, което ѝ дава възможност за промяна на съществени елементи от съдържанието на договора и оттук може да промени целия договор по своя преценка без да иска съгласието на насрещната страна. Това поражда значително неравноправие между правата и задълженията на търговеца и потребителя като нарушава изисванията за добросъвестност и справедливост и накърнява добрите нрави.

Чл.13 и чл.15 от ОУ са нищожни и поради противоречие на чл.3 ал.1 и ал.2 от ЗЗП във вр. с чл.26 ал.1 от ЗЗД – противоречие на закона. Нарушаването на чл.3 ал.1 и ал.2 от ЗЗП обосновава нищожност и *на целия договор*.

Уточнява, че липсват доказателства ответникът да е получил съдържанието на договора предварително, за да се запознае с него, и колко време е имал за снабдяване с нужната информация.

Клаузите за лихва трябва да съдържат ясно и точно описание на метода, по който лихвата ще се изчислява, което липсва в процесния договор.

Без значение за неравноправността на една клауза е дали банката се е възползвала от нея или не, достатъчно е такава възможност да се предвиди.

Лихвата е съществен елемент от договора и нищожността на клауза за съществен елемент от договора за кредит води до нищожност на целия кредит.

Ангажира доказателства.

Съдът, след преценка на събраните по делото доказателства и като взе

предвид въведените доводи и възражения, приема за установено следното:

От постъпилото в оригинал ч.гр.д. № 15540/2020 на РС - Пловдив се констатира, че ищецът е подал на 25.11.2020г. Заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл.417 от ГПК срещу ответника за плащане на сумите, предмет на исковата претенция. На 15.12.2020г. е издадена Заповед по чл.417 от ГПК и въз основа на нея – изпълнителен лист. ПДИ е връчена на ответника на 29.03.2021г. при отказ. На 29.04.2021г. е подадено възражение по чл.414 от ГПК. Кредиторът е уведомен за възражението на 17.05.2021г., на 17.06.2021г. е депозирал исковата молба, което също е в поцесуалния за това срок.

От представените от ищеца писмени материали се доказва, че на 11.05.2015г. страните сключват Договор за ипотечен кредит, по силата на който банката се задължава да предостави на ответника в качеството на кредитополучател сумата от 148 000лв. за финансиране на текущи потребности. Срокът за връщане на кредита е 300 месеца от датата на еднократното усвояване чрез посочена разплащателна сметка на месечни вноски /главница и лихви/ по погасителен план – Приложение № 1, който кредиторът предоставя при усвояване на кредита, при падежна дата 10 – то число.

Съгласно чл. 7, кредитът се олифвява с преференциална променлива лихва в размер на 5.80 % годишно. Формира се от стойността на 6 – месечния индекс SOFIBOR 1.181 и надбавка от 4.619%. Ползва се при изпълнение на условията по договор за ползване на пакет частно банкиране на банката и приложенията към него. При нарушаване на тези условия, кредитополучателят губи правото на преференциалната лихва изцяло или частично и приложимият към кредита лихвен процент се увеличава чрез увеличаване на надбавката. Максималният размер на лихвата, до който може да се достигне, е стандартен променлив лихвен процент за жилищни/ипотечни кредити с надбавка 5.619 % към размера на 6 – месечния SOFIBOR.

Според чл.7.1, независимо от промяната на лихвения процент, свързана с неизпълнение на условията на пакета частно банкиране, лихвеният процент се променя с промяната на 6 – месечния SOFIBOR в сроковете и при условията, посочени в общите условия.

Годишният процент на разходите по кредитите е 6.08.

Кредитът е обезпечен с учредяване на договорна ипотека върху два недвижими имота в гр.Пловдив – апартамент с адрес *** и самостоятелен обект за здравни и социални услуги на ***.

С чл.13 страните са се съгласили, че неразделна част от договора са Общите условия за предоставяне на жилищни и ипотечни кредити на физически лица и Тарифата за лихви, такси и комисионни на банката.

Според чл.15, банката – кредитор има право да изменя и допълва общите условия, които стават задължителни за кредитополучателя, като за всяка промяна кредитополучателят се уведомява чрез съобщения, поставени на видно място в салоните на банката.

Страните са подписали двустранно общите условия на банката за предоставяне на жилищни и ипотечни кредити, Приложение № 3 – Такси по

жилищни и ипотечни кредити, Погасителен план за 300 месечни вноски при лихва от 5.8 % в размер на всяка вноска 935.55 лв.

Съгласно Общите условия, чл.9.2.1, при променлив лихвен процент, зависещ от 6 – месечния SOFIBOR, лихвата се променя от кредитора два пъти в годината на 15 януари и на 15 юли, съгласно котировката на този индекс, обявена два работни дни преди тези дати на интернет страницата на БНБ, която е посочена в общите условия. Съгласно чл.9.2.3, ако индексът няма котировка към 12 часа българско време два дни преди датите 15 януари и 15 юли, банката използва последната публикувана котировка до публикуване на нова, но не повече от един месец след посочените дати. Ако котировката престане да съществува, лихвеният процент по заварени договори и надбавки ще се формира от друг подобен публично достъпен индекс и надбавка, като общият лихвен процент ще се променя към момента на замяната, за което банката уведомява клиентите в офисите си на видно място и на интернетстраницата.

Според чл.9.3, при промяна на лихвения процент кредиторът определя нов размер на месечната вноска за лихва и главница и предоставя актуализиран погасителен план на кредитополучателя при явяването му в офисите.

Според чл.9.5, при ползвана преференция за променливия лихвен процент и изгубване на правото за това, кредиторът определя нов размер на месечната вноска и предоставя на кредитополучателя актуализиран погасителен план при явяване в офисите му. Промяната се извършва на падежна дата, на база реален остатък.

Лихвата се начислява върху усвоената и непогасена част от кредитите и се плаща месечно – чл.9.9. Кредитополучателят дължи такси и комисионни по тарифата на банката – чл.9.11.

С чл.13.5 кредитополучателят се е задължил да застрахова в полза на банката обезпеченията по договора, ежегодно да подновява договора за застраховка до изтичане на крайния срок на договора, редовно да плаща застрахователните полици. При неизпълнение на тези задължения чл.28.1 от ОУ дават право на кредитора да извърши тези действия от името и за сметка на кредитополучателя при избран от него застраховател, като платените суми се събират от разплащателната сметка на кредитополучателя.

С чл.21.1 от ОУ се дава право на банката при забавено плащане на месечната вноска частта от нея за главницата да се олихви с уговорения лихвен процент, увеличен с наказателна надбавка от 3 % пункта.

Чл.21.2 от ОУ предвижда при забавено плащане над 90 дни на главница и/или лихва, целият кредит да става предсрочно изискуем и да се олихвява с договорения лихвен процент, увеличен с надбавка за забава от 10 % пункта. Това настъпва автоматично, а ако законът изисква – след уведомяване на клиента. След предявяване на молба за събиране на вземанията по съдебен ред, кредитът се олихвява със законна лихва по чл.86 от ЗЗД.

Чл.22.1 от ОУ дават право на банката да превърне кредита в предсрочно изискуем при всяко неплащане в срок на уговорени погашения за лихва и/или главница.

Ищецът представя Застрахователни полици за „Пожар и други щети на

имущество“, сключени с Групама застраховане ЕАД от името и за сметка на ответника с ползващо се лице по застраховката - банката, с период на застраховките: от 24.05.2020г. до 23.05.2021г. с полица № 8300019920005322; от 23.05.2019г. до 22.05.2020г. с полица № 8300019919005489 и с полица № 8300019919005488; от 22.05.2018г. до 21.05.2019г. с полица № 8300019918006713 и полица № 8300019918006708; от 19.05.2017г. до 18.05.2018г. с полица № 8300019917007361 и полица № 8300019917007356.

По повод уточнението на банката за променян лихвен процент, се представят погасителни планове без подпис на страните: към 11.08.2015г. при лихва 5.605 % с вноса от 916.96лв. с ГПР 5.75 %; към 11.02.2016г. при лихва 5.213 % с вноса от 883.03лв. с ГПР 5.34; към 11.08.2016г. при лихва 4.95 % с вноса 861.05 лв. и ГПР 5.06; към 11.08.2017г. при лихва 4.887% с вноса 856.11лв. и ГПР 5; към 10.02.2018г. с лихва 4.782 %, вноса от 847.80лв. и ГПР 4.89; към 20.04.2018г. при лихва 5.782 %, вноса от 927.32лв. и ГПР 5.92; към 09.02.2019г. при лихва 5.742 %, вноса от 924.28лв. и ГПР 5.90; към 10.08.2019г. при лихва 5.732 %, вноса 923.47лв. и ГПР 5.89; към 11.02.2020г. при лихва 5.712 %, вноса от 922.15лв. и ГПР 5.89; към 11.08.2020г. при лихва 5.692 %, вноса от 920.97лв.

На 13.10.2020г. на ответника е връчено лично писмо от ищеца, чрез ЧСИ Петко Илиев с рег. № 821 КЧСИ, озаглавено Покана – уведомление, с което банката посочва, че поради забавата в погасяване на задълженията по договора и на основанията, предвидени в общите условия към него, обявява кредита за предсрочно изискуем като от датата на получаване на писмото цялата непогасена главница става дължима и върху нея се начислява законна лихва. Указано е, че банката пристъпва към събиране на сумите по съдебен ред.

На 25.11.2020г. банката е подала заявлението по чл.417 от ГПК.

От изслушаната ССЧЕ на в.л. И. С., дадено компетентно, обективно и безпристрастно въз основа материалите по делото и документите, предоставени от банката, която съдът кредитира като логична, кореспондираща на данните по делото и използваните специални знания, и не възприема доводите и оспорванията на ответника, направени формално, се доказва, че на 18.05.2018г. сумата по кредита е усвоена от ответника в пълен размер от 148 000лв. по банковата му сметка.

За погасяване на заема са направени плащания в общ размер от 48411.26лв. в периода от 10.06.2015г. до 10.12.2019г. включително.

За този период банката е начислила по кредита лихва от 41 861.94лв., от които ответникът е погасил 33 846.48лв., поради което просрочените лихви са 8 015.46лв.; главница от 17 958лв., от които ответникът е погасил 14 512.86лв., просрочена е главница от 3 445.14лв.; начислени са 95.47лв. лихви за забава, платени са 51.92лв., дължи се разликата от 43.55лв.

От 10.01.2020г. е преустановено плащане на кредита, в резултат на което до 10.11.2020г. има 12 падежирани, неплатени и отгук просрочени месечни вноски.

Размерът на дълга към 25.11.2020г. е: 133 487.14лв. главница, 7 830.06лв. договорна лихва за периода 10.11.2019г. – 20.11.2020г., 185.40лв. законна лихва върху главницата от 20 до 25 ноември 2020г. и наказателна

лихва от 43.55лв. от 10.11.2019г. до 20.11.2019г.

В.л. С. потвърждава, че за периода на кредита банката е променяла лихвения процент. От 18.05.2015г. до 10.04.2018г. е прилагала надбавка от 4.619. Промяната е в индекса SOFIBOR два пъти в годината. Стойностите на приложения лихвен процент по договора са: 5.8; 5.605; 5.213; 4.95; 4.945; 4.887; 4.782; 5.782.

Следователно от сключване на договора до обявяването му за предсрочно изискуем банката е изменяла лихвения процент по договора чрез неговото намаляване поради намаляване на индекса Софибор като общият размер на договорната лихва не е преминала размера, посочен в договора при сключването му от 5.80 %.

На 10.04.2018г. банката променя надбавката на 5.619 и я прилага до 30.06.2018г. От 01.07.2018г. БНБ преустановява изчисляване и публикуване на индекса Софибор. От 15.01.2019г. до 19.11.2020г. при постоянна надбавка от 5.619 банката е изменяла лихвения процент по договора в резултат на промяна на среден лихвен % по салда по срочни депозити в лева на домакинства със срок над 1 ден до 2 година. Стойностите на лихвата са: 5.742; 5.732; 5.712; 5.692. От 20.11.2020г. поради обявена предсрочна изискуемост банката начислява 10%.

По кредита банката е начислила такса от 120лв. за изискуемост по т.10 от Тарифата си.

По представените застрахователни полици се дължат вноски общо от 1166.98лв., посочени в Таблица № 7 към заключението. За плащане на сумите банката е представила счетоводни регистри, съдържащи данни за служебна сметка за платени премии, дата на плащане, суми, основание, получател, банкова сметка на получателя, поради което съдът приема за доказано, че банката е платила 1166.98лв. по приложените полици от името и за сметка на ответника.

Вещото лице С. е констатирало, че в нарушение на чл.9.9 от ОУ и погасителния план, банката е начислявала договорна лихва върху остатъка от кредита като в размера е включвала падежираната вноска по главницата, вместо да начислява договорна лихва след приспадане на падежираната вноска по главницата, независимо от това дали е платена или не. В този случай с начислените и съответно платените суми общо от 48 411.26лв. ще са погасени част от задълженията както следва: начислени лихви от 41 518.50лв., погасени лихви от 33 706лв. с вноски до 10.11.2019г. включително; начислена главница 18 195.14лв., платени главници от 14 645.57лв. с падежни вноски до 10.11.2019г. включително; начислени наказателни лихви от 108.75лв., платени от 60.75лв. В резултат дължимата главница е 132 960.88лв., просрочена договорна лихва от 7812,50лв. и законна лихва върху главница 132 960.90лв. е в размер на 184.67лв.

При тези факти от правна страна съдът приема исковете за доказани по основание и частично по размер.

Страните са сключили договор за банков кредит по смисъла на чл.430 от ТЗ. Уговорената сума е предоставена реално на ответника и подлежи на връщане.

Възраженията на ответника за нищожност на целия договор поради

нищожност на чл.13 и чл.15 от договора, и оттук нарушаване на чл.3 ал.1 и ал.2 от ЗЗП, са неоснователни. Вярно е, че доколкото в договора е записано предоставяне на сумата от 148 000лв. на ответника за „финансиране на текущи потребности“ и липса на доказателства за какво реално са били използвани парите от кредитополучателя, следва да се приеме, че той е потребител по смисъла на легалната дефиниция на пар.13 т.1 от ДР на ЗЗП, поради което се ползва от защитата на този закон като потребител на финансови услуги, предоставяни от ищеца като лице по смисъла на пар.13 т.12 от ЗЗП.

С чл.13 от договора страните са се съгласили неразделна част от същия да са общите условия на банката за жилищни и потребителски кредити и тарифата ѝ в тази част. Представените по делото общи условия и тарифа са подписани от ответника, което доказва, че е запознат със съдържанието им. Не се констатира от съда тази клауза да е нищожна поради нарушаване на някои от изискванията на чл.143 ал.1 и ал.2 от ЗЗП. Фактът, че в чл.13 не е посочена конкретна част и текст от ОУ не прави уговорката нищожна, а означава, че в текста на договора са включени всички клаузи на общите условия.

С чл.15 от договора банката си е запазила правото едностранно да изменя или допълва ОУ и Тарифата и тези промени да стават задължителни за ответника като съобщението е чрез поставяне на информация на видно място в офисите на банката. В клаузата не е посочено при какви условия и поради какви причини банката има право да прави изменения и допълнения, кога, как, от кого. Тази уговорка е нищожна като противоречаща на чл.143 ал.1 и ал.2 т.11, т.12 и т.13 от ЗЗП без да е налице изключението на чл.144 ал.2 т.1 и ал.4 и чл.146 ал.1 от ЗЗП. Законът казва, че са неравноправни онези клаузи, които са във вреда на потребителя, не отговарят на изискването за добросъвестност, водят до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, когато позволяват на търговеца или доставчика да променя едностранно условията на договора въз основа на непредвидени в него основания, позволяват му да променя едностранно без основание характеристиките на стоката или услугата и дава право на търговеца или доставчика да увеличи цената без потребителя да има право в тези случаи да се откаже от договора, ако окончателно определената цена е значително завишена в сравнение с цената, уговорена при сключването на договора . В случая правото на банката едностранно да променя ОУ и тарифата водят до възможност едностранно да се изменят условията, при които се определя размера на възнаградителната лихва, начина на начисляването ѝ, условията за дължимост, размер и начин на начисляване на наказателната лихва, вида, размера, случаите за събиране на таксите, на другите разходи по кредита, определящи ГПР, форми на неизпълнения на договора, последици от това, предсрочната изискуемост, защото всички тези съществени условия на договора, предопределящи и неговата стойност, са уредени не в договора, а в общите условия към него и в тарифата. Нито чл.15 от договора, нито общите условия и тарифата въвеждат някакво ограничение на това право в полза на банката. Обективно чрез него банката едностранно може да променя съществени характеристики на договора за кредит, правата и задълженията на страните по него, без да е предвидено задължението на

банката да уведоми ответника за промяната на договора в срок от 7 дни и няма право за ответника незабавно да прекрати в този случай договора като форма на несъгласие с измененията, според чл. 144 ал.2 т.1 от ЗЗД.

Така констатираната нищожност на чл.15 от договора в конкретния случай е без правни значение за делото, защото не се твърди и от материалите не се доказва банката да е упражнила правото по чл.15 като в срока на действие на договора да е изменила ОУ и/или тарифата и към правоотношението да се иска прилагане на нови общи условия и нова тарифа.

Съдът не споделя комплексното тълкуване на чл.13 и чл.15 от договора, направено от ответника, като счита, че всяка една клауза следва да се преценява по правилата на чл.20 от ЗЗД и с оглед чл.146 ал.5 от ЗЗД при тълкуването ѝ.

Възражението за нищожност на чл.7 и чл.7.1 от договора и чл.9.1 – чл.9.15 от ОУ поради предвиден променящ се лихвен процент на възнаградителната лихва, съставена от два компонента, единият от които е индекс Софибор, а другия – надбавка на банката, случаите, в които индексът Софибор се променя и това се отразява на лихвата, не е възражение за нищожност по смисъла на чл.143 ал.1 и ал.2 т.10 и т.14 от ЗЗП и поради това е неоснователно.

Клаузите на общите условия са подписани от ответника по правилото на чл.147а ал.2 от ЗЗП и това доказва съгласието му с тях. Ищецът не твърди, че общите му условия са индивидуално уговорени с ответника, поради което не се прилага чл.146 ал.4 от ЗЗП, а чл.147а ЗЗП.

Нормата на чл.143 ал.2 т.14 ЗЗП е ирелевантна към горните клаузи, защото не става въпрос за право на преценка и тълкуване има ли изпълнение или не, а за право на едностранно изменение на възнаградителната лихва и правилата за начина на изчисляването ѝ.

Обективно тези договорки следва да се преценяват с оглед чл.143 ал.2 т.13 от ЗЗП и изключението на чл.144 ал.2 т.1 от ЗЗП за правото на банката да увеличава цената на услугата без ответникът да има право в тези случаи да се откаже от договора, ако окончателно определената цена е значително завишена в сравнение с цената, уговорена при сключване на договора. Ответникът е доставчик на финансови услуги, но общите условия при промяна на лихвата не предвиждат уведомяване на ответника по начин, при който да може да се брой срок от 7 дена, и не дават право на ответника незабавно да прекрати договора, поради което за ищеца не са налице условията на изключението на чл.144 ал.2 т.1 от ЗЗП. От направените ищеца уточнения и от заключението на в.л. С. се доказва, че банката е изменяла едностранно възнаградителната лихва по правилата на чл.9 и следващите от ОУ два пъти в годината при промяна на 6 – месечния индекс Софибор, докато такъв е бил изчисляван и публикуван от БНБ на сайта му. Банката не е изменяла преференциалната договорна надбавка от 4.619% до 09.04.2018г. като след тази дата е приложила общата си надбавка от 5.619% поради преустановено ползване на пакета Частно банкиране /доказателства в противната насока не са ангажирани/. Независимо от това, за целия период възнаградителната лихва е била намалявана като стойностите ѝ не са достигнали в нито един момент първоначално уговорения размер от 5.8 %, а

са били по – ниски, и в резултат на това банката е променяла погасителния план като новоизчисляваните месечни вноски винаги са били по – ниски от първоначално уговорените от 935.55лв. Следователно тези промени не са довели до окончателно определена цена /възнаградителна лихва и ГПР/, която да е значително завишена в сравнение с цената, уговорена при сключване на договора, поради което не е налице изискването на закона по чл.143 ал.2 т.13 от ЗЗП, за да се определят клаузите за неравноправни.

Правото на банката по чл.7.1 и съответните клаузи от ОУ за едностранно изменение на възнаградителната лихва на всеки 6 месеца съобразно индекса Софиборн не се възприемат от съда като право на доставчика на услугата за едностранно изменение на цената и стойността на услугата по смисъла на чл.143 ал.2 т.11, т.12 и т.13 от ЗЗП. Изменението на един от компонентите на лихвата я дефинира като променлива, а не като фиксирана. Указанията кои са двата компонента, кой постоянния и кой променливия и как променливият – индексът Софибор, се отчита и отразява на договора, не представлява предоставено на банката едностранно право за промяна на договора, защото промените в индекса Софиборн не зависят от банката.

В договора и ОУ няма клауза за едностранно изменение от банката на фиксираната надбавка в лихвата, в който случай, ако имаше такива уговорки, можеше да се преценява чл.143 ал.2 от ЗЗП. Няма препращане към методологии и формули на банката за начина на изчисляване на лихвата. В чл.7 на договора ясно е казано какъв размер има лихвата при сключване на договора, че тя е променлива, кои са двата компонента, кой се променя и кой не. За променливия компонент се препраща към чл.9 ОУ, където са разписани условията, при които се отчита промяната му и оттук промяната на лихвата по договора.

Уговаряне на променлив, а не на фиксиран лихвен процент за възнаградителна лихва по договор за заем, не представлява неравноправна уговорка по смисъла на чл.143 ал.1 от ЗЗП, каквото е правилото на чл.7 от договора, защото никъде в ЗЗП не е казано, че лихвата трябва да бъде твърда и да не се променя. В чл.7 по взаимно съгласие на страните са посочени двата компонента, формиращи лихвата. Те са ясни и недвусмислени, съгласно чл.147 ал.1 от ЗЗП – шестмесечен индекс Софиборн и надбавка на банката. В ОУ ясно е разписано кой определя индекса – БНБ и сайта, където се публикува, и към кои дати банката ще взема стойностите – два пъти в годината, два работни дни преди 15 януари и 15 юли, както и кога и как това се отразява на размера на лихва.

Доколкото неустойката при забава се определя и изчислява в зависимост от договорната лихва като се прибавят 3 %, то възраженията за нищожността ѝ по изложените вече съображения също са неоснователни.

По делото не се доказват възраженията на ответника за нищожност на целия договор и/или на клаузите за лихва в изложения от него смисъл и основания по чл.143 ЗЗП и чл.26 от ЗЗД.

Неоснователно е възражението на ответника за неравноправност на клаузите за предсрочна изискуемост по чл.21.2 и чл.22.1.1 от ОУ, защото правото на банката да обяви кредита за предсрочно изискуем е законово

разписано в чл.60 ал.2 от ЗКИ и ОУ му кореспондират. Потестативното право на кредитора да отнеме преимуществото на уговорения срок изисква да има неплатени на падеж отделни вноски и изявление на кредитора за обявяване на вземанията за предсрочно изискуеми, което е достигнало до знанието на длъжника. В чл.60 ал.2 от ЗКИ не е посочен броя на неплатените вноски. В общите условия към договора има конкретизация. Правото да се обявят вземанията за предсрочно изискуеми не е право на разваляне на договора по смисъла на чл.87 от ЗЗД, поради което тук не се преценява съотношението между изпълнена и неизпълнена част на договора и имал ли незначителна част, каквито са доводите на ответника, извлечени от института на разваляне на договор, който е неприложим към правото на обявяване на вземането за предсрочно изискуемо, при което договорното правоотношение се запазва. Също така в чл.60 ал.2 от ЗКИ не е въведено изискване за съдържанието на изявлението на кредитора до длъжника, както и даване на срок за плащане, защото няма аналогия и препращане към чл.87 от ЗЗД – само при развалянето се изисква даване на подходящ срок за изпълнение.

За това в случая съдът приема, че с връчената на ответника покана от ЧСИ на 13.11.2020г. длъжникът е узнал волята на кредитора. От заключението по ССЧЕ се доказва, че по кредита няма плащане на 12 месечни вноски – от ноември 2019г. до октомври 2020г., поради което към датата на изявлението на банката и узнаването му от длъжника е налице обективното изискване на нормата – да има неплатени на падеж отделни вноски като форма на неизпълнение. С оглед на това съдът приема, че ищецът надлежно е упражнил правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем на 13.11.2020г. , което води до това, че исковете на ищеца са доказани по основания – сключен договор за кредит с валидни клаузи за търсените суми.

От заключението по ССЧЕ се доказва размера на дължимите по договора суми до 132 960.88лв. главница, 7 812.50лв. договорна лихва и 184.67лв. законна лихва, до който размер исковете ще се уважат. Доказания размер на неустойката за забава от 48лв. е по – голям от претендирания от 43.55лв., поради което ще се присъди претендираната сума. Напълно се доказват по основание и размер исковете за 120лв. такса предсрочна изискуемост и платени от ищеца за сметка на ответника вноски по сключени имуществени застраховки от 1166.98лв.

При този изход на делото на ищеца се дължат доказани разноси от 11475.38лв.

Мотивиран от изложеното, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО на основа чл.422 от ГПК във вр. с чл.124 ал.1 от ГПК, че П. Д. В. ЕГН ***** с последен известен постоянен адрес ***, последен известен настоящ адрес ***, дължи на „БАНКА ДСК“ АД ЕИК 121830616 със седалище и адрес на управление гр.София, ул. „Московска“ № 19, съдебен адрес ***, по Договор за ипотечен кредит от 11.05.2015г. плащане на 132 960.88лв. главница, 7812.50лв.

договорна лихва за периода 10.11.2019г. – 19.11.2020г., 43,55лв. обезщетение за забава /неустойка/ за периода 10.11.2019г. – 19.11.2021г., 184.67лв. законна лихва върху главницата от 132 960.88лв. за периода 20.11.2020г. – 24.11.2021г., 120лв. такса изискуемост и 1166.98лв. платени от името и за сметка на ответника застрахователни премии, за които се е снабдил със Заповед за изпълнение № 262526 от 15.12.2020г. по ч.гр.д. № 15540/2020 на РС – Пловдив, **като ОТХВЪРЛЯ** исковете за главница за разликата над уважения размер от 132 960.88лв. до предявения от 133 487.14лв., исковете за договорна лихва за разликата над уважения размер от 7812.50лв. до предявения от 7830.06лв., исковете за законна лихва за разликата над уважения размер от 184.67лв. до предявения до предявения от 185.40лв.

ОСЪЖДА П. Д. В. ЕГН ***** с последен известен постоянен адрес ***, последен известен настоящ адрес ***, да плати на „БАНКА ДСК“ АД ЕИК 121830616 със седалище и адрес на управление гр.София, ул. „Московска“ № 19, съдебен адрес ***, направените в заповедното и исковото производство разноси от 11 475.38лв.

ДА СЕ ИЗДАДЕ РКО в размер на 4 814.99лв. предплатено възнаграждение на назначения по делото особен представител на ответника адвокат М. А. Ш. от АК Пловдив, ***.

Решението може да бъде обжалвано пред Апелативен съд гр.Пловдив с въззивна жалба в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Окръжен съд – Пловдив: _____